

گزارش تاریخی

روایتی از یک حماسه فراموش شده

دلآوری‌های سربازان ایران در «اچمیازین»

عباس میرزا و سوارهایش در نقشزار

یکی از صفحات زرین تاریخ مردم ایران که اتفاقاً در روزگار تاریک تسلط قاجارها رقم خورده، پیروزی در جنگ سرنوشت ساز «اچمیازین» بود. هنگامی که «محمدخان قاجار»، حاکم ایران، سر از اطاعت حکومت ایران پیچید و خود را تحت‌الحمایه تزار قرار داد؛ عباس میرزا و نیروهای جان برکف او، آذربایجان را به مقصد ایروان ترک کردند. سربازان سلحشور ایرانی در منطقه «اچمیازین» با سربازان تزار، به فرماندهی «سیسیانوف» روبه‌رو شدند. سربازان روس، به‌آخرین فناوری‌های نظامی مجهز بودند. توپخانه مدرن آن‌ها، قادر بود هر لشکری را عقب‌براند و شکست را به طرف مقابل تحمیل کند؛ اما سربازان ایران، بیدی نبودند که با چنین بادی بر خودباززند. به فرمان ژنرال روس، گلوله‌باران سپاه ایران سه روز ادامه داشت. آتش بی‌امان دشمن تاپاسی از شب، بر سر دلوران ایران می‌بارید؛ اما آن‌ها حاضر به ترک معر که نشدند و در برابر دشمن، قدمی عقب‌نشینی نکردند. «سیسیانوف» خشمگین از تحقیر ارتش تاین دندان مسلح اش، فرمان آتش بس را صادر کرد و دستور داد پیاده نظام برای هجومی شبانه به اردوی ایران، آماده شود. شب‌هنگام، همه‌چیز سپاه دشمن، در شب‌راپر کرد. سربازان ایرانی، سر اسیمه آماده دفاع شدند. گوله‌های سربی، سینه جوانان غیور این مرز و بوم را می‌شکافت. هسته مرکزی سپاه ایران، در حال از هم‌پاشیدن بود. اما وقتی پای غیرت و وطن‌دوستی در میان باشد، برای ایران این شکست دادن هر دشمنی، دور از انتظار نیست. طولی نکشید که غریور مدانه سربازانی که به یاری هم‌زمانشان آمده بودند، دل‌شب را اشکافت. در زیر نور شمعل‌ها، برق شمشیرهای سواران چابک ایرانی می‌درخشید و زمین «اچمیازین» را با خون دشمنان متجاوز، رنگین می‌کرد. «سیسیانوف» مظهر روز ایران‌شان شده بود. او چاره‌ای جز صدور فرمان عقب‌نشینی نداشت. دشمن از «اچمیازین» عقب نشست و شکستی سنگین را پذیرفت. صبح روز بعد، ایرانیان در حالی که شهدای دفاع از میهن را به خاک می‌سپردند، آماده حمله‌ای دیگر بودند. اما افسوس که بی‌حمیتی فتح‌علی شاه وحسادت و خیانت اطرافیان او، نمره پیروزی قاطع ایران‌یان در «اچمیازین» را از بین برد.

نبردهای باورنکردنی به خاطر تقلید از ناپلئون، فوتبال و یک سطل چوبی!

عجیب‌ترین جنگ‌های تاریخ

بدانید، برخی از جنگ‌های تاریخ، بر سر مسائلی پیش پا افتاده و حتی احمقانه آغاز شد؛ جنگ‌هایی که تعدادی از آن‌ها، سرنوشت غم‌انگیزی را برای دو طرف یا یکی از طرفین رقم زد و عموماً، بدون هیچ حاصل و نتیجه‌ای به پایان رسید. بهانه آغاز بعضی از این جنگ‌ها، آن قدر دور از عقل است که انسان اصلاً در وقوع چنین جنگی شک می‌کند؛ اما واقعیت آن است که شواهد تاریخی، از این دست اطلاعات خنده‌دار و فکاهی هم به خوانندگان و پژوهشگران، عرضه می‌کند و نمی‌توان منکر آن‌ها شد. در ادامه به معرفی و شرح تعدادی از این نبردهای عجیب و غریب می‌پردازیم.

■ به‌من‌بگویید ناپلئون

نپولئون

خدا نکند که آدم جوگیر شود و فکر کند به یکی از مشاهیر تاریخی شباهت دارد؛ آن‌وقت بلایبی بر سر اطر افیانش خواهد آمد که فرانسیسکو سولانو لویز، رئیس جمهور پاراگوئه، بر سر مردمش آورده! سولانو عاشق ناپلئون بناپارت بود و اصلاً فکر می‌کرد که روح جهانگشای فرانسوی در کالبد وی حلول کرده است. او حتی اعتقاد داشت که به لحاظ تا کنیک‌های نظامی و دانش لشکرکشی، بسیار توانمندتر از ناپلئون است؛ اما ظاهراً کسی او را جدی نمی‌گرفت. سولانو هم، به صورت هم‌زمان، به سه کشور بزرگ همسایه پاراگوئه تاخت‌تاق‌فیز نایغه نظامی بودن را ذکر کند؛ در سال ۱۸۶۴، ارتش پاراگوئه با نقشه‌های نایغه نظامی خود، به سه کشور آرژانتین، برزیل و اروگوئه تاخت‌تارهاورد و توم چناب سولانو، محو شدن ارتش پاراگوئه و فقر و بدبختی مردم این کشور باشد.

■ ۳۳۵ سال جنگ فراموش شده!

وقتی درگیری‌های داخلی در بریتانیا، در سال ۱۶۵۱، به سود پارلمان در حال جریان بود، هلندی‌ها که پیشتر با چالز، شاه انگلستان،

بیکار اهل مودنا، معلوم نیست با چه دلیل و منطقی، به شهر همسایه، یعنی بولونیا، حمله کردند و سطل آب چوبی‌ای را که در چاه مرکز شهر قرار داشت، دزدیدند. احتمالاً این سطل یا خیلی ارزشمند بود یا نماد وحدت ملی اهالی بولونیا محسوب می‌شد؛ چون بولونیایی‌های متعصب، به خاطر دزدیده شدن سطل چوبی، جنگ به راه انداختند و ۱۲ سال به‌هر دری‌زدند تا سطل را پس بگیرند، اما نشد که نشد!

■ به خاطر یک سگ

وقتی دو نفر یا دو گروه، می‌خواهند به‌جان هم بیفتند، چندان به نوع و ساختار بهانه‌ای که می‌تراشند، فکر نمی‌کنند. سال ۱۹۲۵، چند سال بعد از پایان جنگ جهانی اول، در مرزهای یونان و بلغارستان، دقیقاً همین اتفاق افتاد. هر چند جنگ تمام شده بود اما بلغارها اصلاً از یونانی‌ها خوششان نمی‌آمد و هر دو طرف دوست داشتند از خجالت هم درآیند و روی یکدیگر را کم کنند. در یکی از روزهای این سال، یکی از مرزبانان یونانی همراه با سگ مورد علاقه‌اش، در خط مرزی گشت می‌زد که ناگهان، سگ به سمت نقطه صفر مرزی دوید و تاسرباز یونانی به خودش بیاید، وارد منطقه سرزمینی بلغارها شد؛ سرباز یونانی که نمی‌توانست از خیر سگش بگذرد، از مرز گذشت و مرزبان بلغاری هم که به دنبال خالی کردن عقده‌اش بود، همتای یونانی خود را هدف قرار داد و کشت! همین اقدام، باعث بروز یک جنگ ۱۰ روزه شد؛ جنگی که جامعه ملل، یونان را مقصر آن دانست و به پرداخت غرامت ۴۵ هزار پوندی محکوم کرد.

چند خط تاریخ

معامله انگلیسی با مردم جنوب ایران

وطن‌دوستانی که به‌دار کشیده شدند

«عبدالکریم مشایخی» در کتاب «تهاج انگلیس به جنوب ایران»، سیاهه‌ای را از اقدامات انگلیسی‌ها در جنوب ایران ارائه می‌دهد که تاکنون، کمتر به آن‌ها توجه کرده‌ایم. واقعیت آن است که وقتی صحبت از اقدامات استعمارپریر کشور ما به میان می‌آید، عموماً مسائلی همچون غارت منابع نفت و دخالت در امور داخلی ایران به ذهن می‌رسد؛ غافل از این‌که انگلیسی‌ها به جز این موارد مشهور، اقدامات گسترده‌ای برای غارت هر چه بیشتر منابع مادی و معنوی سرزمین ما انجام داده‌اند.

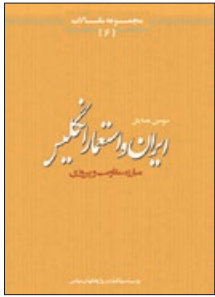
به نوشته «مشایخی» و تعدادی دیگر از مورخان و پژوهشگران تاریخ معاصر ایران، فهرست برخی از مهم‌ترین اقدامات انگلیسی‌ها در جنوب ایران، پس از انعقاد قرارداد ۱۹۰۷ میلادی، میان این کشور و روسیه تزاری و تعیین منطقه نفوذ در کشور ما، به این شرح است: ۱- تشکیل پلیس جنوب در سال ۱۲۹۴ خورشیدی؛ نیرویی که درواقع، حافظ منافع بریتانیا در جنوب ایران بود. ۲- سیاست به وجود آوردن قحطی مصنوعی در جنوب ایران با خرید بیش از انداز معمول و گاه به‌زور محصولات کشاورزی مردم و ارسال آن‌ها به جبهه‌های جنگ جهانی اول یا سوزاندن محصولات زراعی این منطقه؛ به‌طوری که گاه مردم، به خوردن نان تهیه شده از خاک اره‌رو می‌آوردند. ۳- کشتار عشایر مناطق جنوبی ایران به بهانه همکاری آن‌ها با آلمان‌ها؛ معروف‌ترین فاجعه از این دست را می‌توان قتل عام طایفه کرد شولی» دانست. ۴- در اختیار گرفتن کنترل گمرک جنوب و ضبط درآمد آن، بدون پرداخت رپالی به دولت ایران، آن‌هم در شرایط فاجعه‌باری که کمبود مواد غذایی همه کشور را تهدید می‌کرد. ۵- اعدام افرادی که حاضر به همکاری با انگلیسی‌ها نمی‌شدند یا برای خیانت نکردن به مردمشان، از خدمت در پلیس جنوب می‌گریختند؛ تنها در یک مورد، ۱۲ جوان شجاع ایرانی را برآده، به همین جرم، توسط انگلیسی‌ها به دار کشیده شدند. ۶- حمله وحشیانه به روستاها و مناطقی مانند دلوار که مردمش حاضر به تمکین از مقررات انگلیسی‌ها نبودند. ۷- غارت آثار باستانی جنوب ایران و انتقال آن‌ها به انگلستان؛ وسیع‌ترین این غارت‌ها در کرمان و توسط «پرسی سایکس» انجام شد؛ طبق یک نقل قول، وی هنگام خروج از ایران، سه کالسمکه عتیقه با خود از کشور خارج کرد. افزون بر این اقدامات، انگلیسی‌ها با دامن زدن به اختلافات طایفه‌ای و تشویق افرادی که در فکر تجزیه خاک ایران بودند، شرایط جنوب را بیش از پیش بحرانی می‌کردند. به برخی از موارد ذکر شده از سوی «مشایخی»، در دیگر کتاب‌های مشهور تاریخ معاصر ایران، از جمله «ایران بین دو انقلاب»، اثر پرواند آبراهامیان» نیز، اشاره شده است.

رابطه خوبی داشتند، تصمیم گرفتند طرف پارلمان را بگیرند؛ چرا؟ خب، سودشان در این اقدام بود. این تغییر جناح، خشم مردم مجمع‌الجزایر سیلی در غرب جزیره بریتانیا را برانگیخت و آن‌ها، هلندی‌ها را خائن نامیدند. در پی این اقدام، حالت جنگی میان دو طرف برقرار شد و حتی درگیری‌هایی هم روی داد که تلفات جانی نداشت. زمان تقابل سیلی‌های انگلیسی، با هلندی‌ها، آن قدر طولانی شد که دو طرف در عین اعتبار اعلام جنگ، اصل ماجرا را زیاده‌برند! ۳۳۵ سال بعد، در ۱۹۸۶، یکی از پژوهشگران انگلیسی، اصل سند اعلام جنگ را یافت و دو طرف را بر گزاری جلسه‌ای، پایان حالت جنگی میان خود را اعلام کردند!

■ جنبه باختن داشته باشید!

طرف‌داران فوتبال در همه جای دنیا، تعصب ویژه‌ای روی تیم‌هایشان دارند و گاه به خاطر آن‌ها، دعوا و کتک‌کاری‌های سختی به راه می‌اندازند؛ اما شاید باور نکنید که یک بار، کار از دعوا فراتر رفت و جنگی میان دو کشور، به خاطر باختن در مسابقه فوتبال، اتفاق افتاد. ماجرا از آن جا آغاز شد که در سال ۱۹۶۹، تیم السالوادور در مقابل تیم هندوراس، بازی فوتبال را واگذار کرد. السالوادوری‌ها که اصلاً جنبه باخت نداشتند، چنان به هیجان آمدند که دو لنتشان به هندوراس اعلام جنگ داد. در نبردی که فقط دو سه روز طول کشید، سه هزار نفر کشته شدند و اگر، پادرمیانی کشورهای همسایه نبود، کار به جاهای باریک‌تر هم می‌رسید!

استعمارستیزی نهضت جنگل (با تأکید بر مبارزه علیه استعمار انگلیس))، به عنوان مباحثی درباره فعالیت‌های استعماری بریتانیا در شمال ایران و حتی، مقاله «واکنش نخبگان ایرانی خارج از کشور نسبت به تجاوزات متفقین»، با محوریت بررسی تقابل ایرانیان با استعمار انگلیس در خارج از کشور، مورد توجه محققان و مصنفان مقالات این کتاب مهم قرار گرفته است.

به تاریخ معاصر، قرار داده شده است. کتاب در مجموع ۲۳ مقاله مفصل با رجاعات کامل و شیوه‌نگارش علمی و دانشگاهی دارد. از ویژگی‌های مهم این مقالات آن است که به یک محدوده جغرافیایی مشخص، منحصر نمی‌شود و به موضوع مورد بحث، در سراسر جغرافیای ایران زمین و حتی فراتر از آن می‌پردازد. برای نمونه، «جنگ سرنوشت ساز منجیل» و «واکاوی

۲۳ مقاله درباره «ایران و استعمار انگلیس»

به گزارش پایگاه مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، در این کتاب، زوایای کمتر دیده‌شده‌ای از دخالت‌های استعماری بریتانیا در ایران و سیستم‌های جانکاهی که علیه مردم مظلوم میهن ما را داشته، پیش چشم پژوهشگران و علاقه‌مندان به مباحث مربوط

کتاب مجموعه مقالات سومین همایش «ایران و استعمار انگلیس»، مجموعه‌ای غنی از اطلاعات تاریخی است که توسط اهل فن، مورخان و پژوهشگران برجسته کشور به رشته تحریر درآمده است.

صفحه آرایی

واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان سفارش می‌پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

layout@khorasannews.com

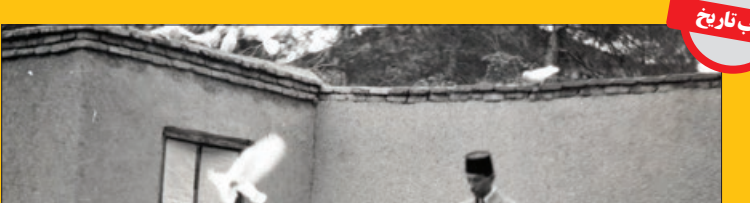
جناب آقای دکتر امیرحسین صاحبکار

با آرزوی موفقیت بیشتر ارتقای مقام علمی جنابعالی را به درجه‌ی **دانشیاری** صمیمانه تبریک می‌گوییم.

هیبت علمی و کارکنان

دانشکده داروسازی مشهد

پذیرش غیر حضوری آگهی‌های **تبریک، تقدیر و تشکر** **پذیرش تلفنی:** ۳۷۰۰ ۹۹۹۹ **پذیرش تلگرامی:** ۰۹۱۵۴۷۱۱۳۰۰

ملک الشعرا ی بهار و کبوتر هایش!

زند میاد ملک الشعرا ی بهار، یکی از بزرگ‌ترین شاعران و نیز، سیاستمداران تاریخ معاصر ایران بود. او در مشهد به دنیا آمد و در همین شهر، فعالیت‌های ادبی و مطبوعاتی خود را آغاز کرد. بهار بعدها در زادگاهش، تحت تعقیب مأموران روسیه تزاری قرار گرفت و ناچار شد به تهران مهاجرت کند. وی در دوران رضاشاه، پس از مدتی مسئولیت داشتن در وزارت فرهنگ و هنر، به دلیل همراهی نکردن با سیاست‌های پهلوی اول، ابتدا مدتی زندانی و سپس متزوی شد گوشه عزلت‌گزید. او در اول اردیبهشت ۱۳۳۰، در اثر عوارض ناشی از بیماری سل در گذشت و در آرامستان ظهیرالدوله تهران، به خاک سپرده شد. تصویری که ملاحظه می‌کنید، مربوط به اواخر دوره قاجار و زمانی است که ملک‌الشعرا در تهران سکونت داشته است. در این عکس کمتر دیده شده، او را در حال غذا دادن به کبوتر هایش مشاهده می‌کنید.

سرکار خانم

مهندس سودابه صدیقی

قبولی شما در آزمون دکتری

را تبریک عرض نموده و از خداوند برای

شما سعادت و توفیق روز افزون آرزومندیم

خانواده های صدفی - سوریان - کامانی - اردوخواه - فنی

همسر عزیزم

دکتر مهدیه اکبری

قبولی‌ات در آزمون

بورد تخصصی کودکان

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

را صمیمانه تبریک می‌گوییم و موفقیت

روز افزون‌ت را از خداوند متعال آرزو مندیم.

سید حیدر فیروزی و پسر ت سید محمد

۰۹۸۰۷۶۳۶۰